

Vasco da Gama első utazása

Contributed by lakosm

2004. October 19. Tuesday 19:01

Last Updated 2007. August 22. Wednesday 10:27

There are no translations available1497. július 8-án egy kicsiny, de jól felszerelt flottilla kifutott Lisszabon kikötőjéből, hogy Afrika megkerülésevel eljusson a főszerillat Indiába. A nagy földrajzi felfedezések történetében a portugálok jutott az öttájrak szerep. Makacs kitartással, lámpás srák lámpásre apasztották az akkor még igencsak n kiterjedésű ázterra incognitáké-t. Később a spanyolok, a hollandok, az angolok és a franciák ájtették a s de az első ság dicsőség az árvak.

A földrajzi felfedezések hátterében technikai újítások és fontos gazdasági, politikai változások álltak. 711 után a Pireneusi-félsziget nagy részét az arabok meghódították. Portugália csak 1249-re szabadult fel, még a szomszédos Spanyolország csaknem 250 évvel kellett várnia erre. A portugál uralkodók minden erejükkel támogatják a tengeri kereskedelmet: itáliai és más kálihoni hajókat mestereket hávtak országukba, erdeket telepítették a faanyag biztosítására. A gyors fejlődés ellenére, a legnagyobb haszonnal kecsegtető Kelet-Nyugat kereskedelemben csupán statisztaszerep jutott nekik. A velencei és a genovai hajók monopolizálták az európai főszerpiacot, megosztva a hatalmas nyereséggel az arabokkal. Tengerész Henrik az akkoriban alig egymillió lakosú Portugália katonái vel nem vehette át a gazdag levantei kereskedővárosok szerepét, ezért egyetlen mádnálkoz szájára: új kereskedelmi útvonal felfedezése és megnyitása. Akkoriban a legnagyobb realitása Afrika kárhajózájának volt, ám nem árgörkezett kényfeladatnak. Azt tartották, hogy aki töljut a Bojador-fokon (Netovább-foknak is nevezték), az naggyerővel a forrásáig tart, majd elevenen megöli és a lelke a pokolra jut.

Visszatérni pedig nem lehet, mivel az áramlások (Kanári-áramlás) és a passzatszelek áhatatlanul dől fel sodorja hajókat. A Szahara kopár, álettelen szegélyét a sekély tengerben alattomosan megbővő homokpadok és sziklatonyok kásrik, s a megfeneklett hajók legényeire biztos pusztulás vár. Ekkor tánt fel Dom Henrique Novegador (1394-1460), Tengerész Henrik herceg. Áletcéljának tekintette, hogy kapcsolatot teremtsen a gazdag afrikai ázaranyországgal, majd később Indiával, hájr csak egyszer vett részt egy rövidebb tengeri úton 21 éves koráig amikor hadjáratot vezetett az ászak-afrikai márrerásság, Ceuta elfoglalására. Feljegyezték rála, hogy ázsosem áborospoharat vagy asszonyi száját, egyetlen szenvedélye az volt, hogy az afrikai partokról fellebbentse a fitylatát. Célja eléréséhez számára volt új irányát, az elemek dőlőnek ellenállás hajókra, az irányt mutatás eszköze olyan emberekre, akik képesek benni ezekkel. A mászerek egy részének használatához elméleti feltételként el fogadni, hogy a föld gámb alakú. Ez tább volt, mint egyszerűen hajózási probléma: világnézeti kérdések, sőt sokáretnek gondolat volt. Tengerész Henrik első expedícióján után csaknem tizenátfelvnek kellett eltelnie ahhoz, hogy legmerészebb hajósa, Eannes, legyőze babonák szélte felélmét, 1434-ben töljusson a Bojador-fokon. A rögi feléennek ellenére csak lassan oszladoztak. Fél ávszázad telt el mire Diego Cao töljutva az Egyenlítőn felfedezte a Kongó folyót. Ezután felgyorsultak az események. Egy évre rá Bartolomeu Diaz vihar tépte hajóit megkerülte Afrika dőlő csúcsát, kázzben felfedezve a Vihar-fokot (Cabo Tormentoso). Az elnevezést II. János portugál király a biztatásbb

csengésű Jánosra (Cabo de Boa Esperanza) keresztelte át. Az új név az uralkodó azon hajóit fejezte, hogy hajósaik vágre elárják Indiát. Árkálit expedícióját Vasco da Gama 1469-ben, kilenc évvel Tengerész Henrik után szálett SÁ-nesben. Mire felcseperedett, hájja tengerészei márr jó részt felderítették Afrika nyugati partjait, a kontinens aranyának ázkiszivattyúzására felépítették erdejüket és ázrabszolgakaravelláké is rendszeres rakományukat a portugál kikötőkbe. Ás Tengerész Henrik álmának beteljesése sem sokáig váratott magára. 1497. július 8-án nagy hajó indult el világtörténelmi jelentőségű útra. A bizalmatlan uralkodó ávakodtak a népszer utazástól, ezért I. Manuel király nem rátermettségét márr bebizonyította, az afrikai vizeken otthonosan mozgó Diaz bázta a flottilla vezetőjét, hanem az akkor mindössze 28 esztendő s kázznemesre, Vasco da Gámra. (Egyes források szerint kinevezését ráviddel az expedícióját indulása előtt elhunyt ádesapjától árkálte.) A háromárbos, keresztvitorlázatos Sao Raphael és Sao Gabriel hajókat Diaz átmutatásai alapján hosszú, nyál-tengeri utazásra tervezték. Ezeket egészítette ki a Berrio, egy latin vitorlász karavella és egy, a tengerészek ellátására biztosított 200 tonnás teherhajó. Amg Gama eldeinek ájtárrák kevés tudományos szempontból is ártákelhet információjá mara fenn, az 1497-99-es utazást részletesen ismerjük a hajónapló, a roteiro jóvoltából. A hajóraj a Zöld-foki-szigetekig á az új állomáshelyre igyekvő Diazzal együtt á ismerés, de nem vesélytelen vizeken hajózott, majd a Sierra Leone magasságában a parancsnok a zászlóshajó orrát a nyál-téceán felé fordította. Ezzel a merész házással vette kezdetét az európai tengerészek által egyhuzamban megtett, addigi leghosszabb nyál-tengeri utazás. Az akkoriban még fehér foltnak számító Szent Ilona-szigetet nyugatról nagy ávben megkerülték, s három hánap málvá dőlő nyugati partján, a Jánosra néző fókának közelében nyál-téceán kis ábban vetettek horgonyt. A Jánosra néző foka korábbi nevéhez máttán, tábbmátes hullámmárisokkal kázzszáttá az európai hajókat. Hat nap alatt tudták megkerülni a tengerbe nyál-téceán, áles sziklafokot. Az esemény emlőkére á "a kor portugál hajózási szokásainak megfelelően á egy dá-szá-tett áoszlopra erészt kerestet, áogynevezett padra á állítottak fel a tengerparton, birtokbaváve a terület. Az ott talált ázszájjraz falevőlszá-nááé áslakák, a hontották azonban nemigen ártátek ennek ásszetállításban maga a kapitány is megsárrák...Immár az Indiai-téceán vitorlázva 1497. december 24-án, szent egy meredek, magas partot pillantottak meg, amelyet Józus szálettésnek napjáról (dies natalis) Natalnak,

Karácsonynak kereszteltek el. (Az elnevezés a Dőlő-Afrikai Kázztársaság egyik tartományjának névben áol tovább.) viharos tengerektől ávezett dőlő-Afrika nem csábító megtelepedésre a portugálokat. Az anyra áhes tengerészlet Indiába tartás hajóit á "nem sejtve, milyen áriási kincseket rejteget máhában e föld á elvitorláztak a partok eltt. tavaszán árták el a mai Mozambikot, ahol kálláttá meglepésben volt részük: a partok mentén európai szem nézve is gyönyörű városok sorakoztak. A forgalmas kikötőkben pedig olyan tengerészekkel találkoztak, akik márr jó

ismerték az Indiába vezető hajóutat. Előttel partraszállókat portugálok személynélben idegen trónikávetelőket jelent az arab felsőgvizeken, megbontva ezzel az Indiai-Ázsiában kereskedelmének tőbbé szétválását. A kezdeti barátságos fogadtatás a "eleinte muzulmánoknak valótlanként" hamar a visszajárra fordult. Bár az egyik legerősebb Mombasa látképe csupán vajas volt az arabok portugálokhoz szánt csapdájára, a "Északszomszédok" Malindi utrókaszenvél mágis opp ezzel nyerték el. Az uralkodás, abban a reményben, hogy erős szövetésekre találja a Mombasa elleni harcban, friss víz az élelem mellett egy kiváló gujarati (indiai) kormányost is Gama rendelkezésére bocsátott. (A rólkalauzt tőbben a kor legnevesebb navigátorával, az ománi származású Ahmed Ibn Madzsiddal azonosítják. Legjelentősebb műve az Al Mahet; Hasznos tudnivalókat a tengerészeti tudomány alapjairól és szabályairól.) A portugálok "Éz-Afrika szarvájig", a Szomáli-félszigetig vitorláztak, majd keletnek fordulva a délnyugati monszon szárnyán alig egy hónap alatt kénytelenül előrték Indiát. Ezt a hajóutat már az átkorban is rendszeresen használták. Kévetve a partvonalat hamarosan megérkeztek Kalikutba (ma Kozhikode), az akkori India talán legháresebb kereskedelmi központjába, melyet Ibn Battuta arab utazás az öt világgikéte egyikeként említett. A partraszállás veszőlyes feladata az egyenest a célra toborzott bálnázó egyikére vart. A kikéteben állsereglet ké-váncsiskodók a matrászt egy Mussald nevű arabhoz ké-sórták, aki e szavakkal fogadta őt: "Éz-Miféle állrdg hoztad? É-Zamorin, Kalikut kormányzója, a féld az a tenger ura audienciára há-vta a portugál parancsnokot. Gama azonban nem bázott já szándékában, s mielőtt eleget tett volna a meghá-vásnak, vágrendelkezett. Ezután tizenkét emberével partra szállt, és a kormányzó háromezer fős testőrségétől kért a lóve megérkezett a palotájba. A szá-véllyes uralkodás a kereskedelmi érdekeltségeket joggal félté arab kúrok ármánykodása miatt hamarosan elhidegíté a portugálokat... Az elsietett indulás (nem varták be az északszeleti monszon érkészét) után 3 hónap bolyongtak az ázsiában, má megérkeztek a kelet-afrikai partokra. A vitaminszegény táplálkozás miatt a skorbut tucatjával szedte áldozatait. (Az Indiában járók gyomrában késsább áriásteknásák is helyet kaptak. Ezel egy-két májszás, jámbor gálikók v-z és élelem nélkül is hosszó ideig életemben maradtak, ágy a tőbb hónap utazás során a tengerészek á-zletes, friss háshoz jutottak. Arra is akadt példa, hogy az ádesv-z hiányában kiszáradó matrásokat e hálló hágyhágyban tárolódás, kesernyős á-zás folyadék mentette meg a szomjhaláltól.) Ismeretvizeken... A felfedező viszonylag kevés zsákmánnyal, de a kereskedelmi és hád-táisi lehetőségek á-góretével vissza a portugál királyi udvarba. Elsőként 1499. július 10-én a Berrio Covilha vetett horgonyt Lisszabon kikéteben beteg főre mellett maradó Gama csak egy hónappal később "bátyja temetésé után" érkészett haza. Kénte halmozták el, de a kévetkezé expedíciót vezetőséget mársra báztták. Gama mág kétszer visszatért Indiába, és alkirályként hunyt el Kocsinban. Hamvait 14 évvel később hazaszállították, s a lisszaboni Szent Jeromos-kolostorban helyezték végső nyugalomra. Da Gama első útjának legértékesebb navigációes eredménye nem az volt, hogy az Indiát ázsiát elérte Indiát "ezt előtte már tőbben is megtették", hanem az, hogy az Atlanti-Ázsiában déli, ad ismeretlen medencében hajózáva felderítette azokat a széltrendszereket, amelyek alig két évvel később Cabral halmoi Brazília partjaira sodorták. A korai portugál felfedező Zarcás Diazig az afrikai partvonalat szorosán kévetve, kébbélre hatoltak mind délre. Vasco da Gama mert előszár előrté a bevált ótirányt, s ismeretlen vizek vitorlázni. A XV. század májsodik felétől megjelentek a holland, az angol és a francia csatahajók Afrika, majd India partjainál. Kifosztották, majd elsőlyesztették a fászerrel és arannyal megrakott portugál hajókat, az egykoron bázszkón álló padrákat pedig sorra ledétták. A fénykorában Lisszabon vélytársaként emlegetett szóp, életé indiai portugál barokk vros, Velha Goa ostromlott, járvány sötötta ké-sórtetvros lett. Életveszőlyes iránynyál-tengeri házáshoz nélkülözhetetlen mágnest és iránymegjelölé alkalmasságait már a XII. században le-ri Alexander Neckam angol tudás a De naturis rerum cá-má értékesében. Brunetto Latini azonban félté szétválással késsább a kévetkezéket tette hozzá: "ÉzEgyetlen házáskapitány sem meri használni, nehogy varázslásnak tartsák, de legénységg sem bázni magát vezetőségre, ha a kapitány ítszálag a pokolból szellemek befolyása alatt álló késszállóket vinne magával. É A ké-naiak már jával az európaiak előtt ismerték és használták az iránytűt. Ma megemlégett egy Ching nevű uralkodó, akinek az udvarában már a Kr. e. XI. században használtak egy ótmutatószolgálat eszközét, amelynek a neve a mai ké-nai nyelvhasználatban iránytűt jelent. A féldrajzi szélesség meghatározására tőbbféle mászert is szerkesztettek. Igen egyszerű elvek alapján mákéldé a tengerészeti kvadráns. Ént pontosabb volt a már Ptolemaiosz által is ismert asztrolábium. Késább elterjedt a mozgó hákon jobban használható ják botjának nevezett mászert is. A használátuk elve hasonló volt: a delelé ágitestek, féleg a Nap és a Sarkcsillag horizont felettimagasságát prázólták megmártól vélló. A féldrajzi hosszóság meghatározáshoz akkor mág hiányoztak a pontos árák, a kronométerek forrás:

<http://www.sulinet.hu/eletestudomany/archiv/1998/9806/eretnek/eretnek.html>